GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ YAĞLI TOHUMLU BİTKİLER ISLAH ARAŞTIRMALARI 2017 YILI GELİŞME RAPORU

PROJE BAŞLIĞI	Güneydoğu Anadolu Bölgesi Soya Islah Çalışmaları Projesi
PROJE NUMARASI	TAGEM/TBAD/14/A04/P01/06-2
PROJE LİDERİ	Dr. Şerif KAHRAMAN
PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ KURULUŞ	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi
PROJE BAŞLANGIÇ YILI	2014
RAPORUN İLGİLİ OLDUĞU DÖNEM	01/01/2017 ile 31/12/2017 arası

Projenin Amacı ve gerekçesi, metodolijisi: Bu proje ile ülkemiz genelinde yüksek verim potansiyeline sahip, ana ve ikinci ürüne uygun, yatmaya dayanıklı çeşitlerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca Batı Akdeniz, Doğu Akdeniz, Ege ve Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitülerinin ortak melezleme programları ile elde edecekleri ileri hatların, çeşitli verim ve kalite unsurları bakımından test edilmek üzere verim denemelerine alınması ve tescil ettirilerek bölgedeki üreticilerimizin hizmetine sunulması amacıyla hazırlanmıştır.

1.Başlıca Faaliyetlerin Gerçekleşme Durumu:

1.1.Geçmiş Dönem Bulguları: Projenin ilk yılı olan 2014'de tohum materyali olarak Samsun Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nden gönderilmiş olan KA 08-03, KA 08-06, KA 08-07, KA 08-08, KA 08-09 F4 kademesindeki hatlar kullanılmıştır. Negatif seleksiyon yapılmıştır. Aşırı boylu olan ve yatmış bitkiler parsellerden atılmış ve kalan bitkilere parsel hasadı uygulanmıştır. Çalışmanın 2014 yılı sonucunda, hatlar F5 aşamasına getirilmiştir. Ayrıca, düşük azot ve çeşitlendirilmiş besin koşullarında bazı soya genotiplerinin verim, kalite ve yatma direncini belirlemek için ana ürün şartlarında bir deneme yürütülmüştür. Genotiplerin tane verimleri arasındaki fark, istatistiki olarak önemsiz bulunmuştur. Genotiplerin verim değerleri 266 kg/da (Nova) ile 352 kg/da (BDS 21) arasında değişmiştir.

Projenin ikinci yılı olan 2015'te tohum materyali olarak KA 08-03, KA 08-07, KA 08-08, KA 08-09 F5 kademesindeki hatlar ekilmiştir. F5 kademesindeki parsellerden tek bitki seçimi yapılmıştır. Seçilen tek bitkiler F6 kademesine getirilmiştir. Ayrıca, ülkesel verim denemesi kapsamında 6 standart çeşit ve 14 hattan oluşan ana ürün şartlarında ülkesel verim denemesi yürütülmüştür. Genotiplerin tane verimleri arasındaki fark istatistiki olarak önemli bulunmuştur. Genotiplerin verim değerleri 203.1 kg/da (Nova) ile 330.4 kg/da (SA-01-08-15) arasında değişmiştir. Denemede KSA-19-1, KSUS-157, ÇU-03-75-1 ve ÇU-05-62 hatları yatma gösterdiklerinden değerlendirmeye alınmamıştır.

Projenin üçüncü yılı olan 2016'da tohum materyali olarak KA 08-03, KA 08-07, KA 08-08, KA 08-09 F6 kademesindeki hatlar ekilmiştir. F6 kademesindeki parsellerden seçilen ve tek sıralara ekilen bitkilerin hasadı yapılmış ve F7 kademesine getirilmiştir. 2015 yılında Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünde F3 kademesinden bulk edilerek hasadı yapılan 4 kombinasyona ait (KA12-12, KA12-13, KA12-14, KA12-15) tohumlar F4 materyali olarak ekilmiştir. Kombinasyonlar içerisinde arzu edilmeyen bitkilerde negatif seleksiyon yapıldıktan sonra bulk halinde hasadı yapılmış ve sonraki yıla F5 materyali olarak aktarılması sağlanmıştır. Ülkesel verim denemesi kapsamında 4 standart çeşit ve 11 hattan oluşan ülkesel ana ürün verim denemesi yürütülmüştür. Tesadüf blokları deneme desenine gör 4 tekerrürlü olarak yürütülen denemede, parsel uzunlukları 5 metre, her parsel 70 cm sıra arası mesafesinde, 4 sıra olacak şekilde yürütülmüştür. Ekim 5 Mayıs 2016 tarihinde yapılmıştır. Ekimle birlikte dekara 15 kg DAP (6.9 saf fosfor, 2.7 kg saf azot, 18-46-0) gübresi verilmiştir. Bakteri aşılaması yapılmış olup, üst gübre verilmemiştir. Hasat 4 Ekim 2016 tarihinde yapılmıştır. Denemede KSA-19-1, KSUS-157, ÇU-03-75-1 ve ÇU-05-62 hatları yatma gösterdiklerinden değerlendirmeye alınmamıştır. Genotiplerin verim değerleri 274.8 kg/da (KA04-03-07) ile 337.4 kg/da (KKMA-118) arasında değişmiştir.

1.2. Dönem Bulguları: Projenin 4.cü yılı olan 2017'de, tohum materyali olarak seleksiyon yoluyla ıslah edilmekte olan ve 2016 yılında kurumumuzda negatif seleksiyon yapılan hatlar (KA12-12, KA12-13, KA12-14, KA12-15) F5 kademesinde ekilmiş ve bu hatlardan 9 adet tek bitki (KA12-12-1, KA12-12-2, KA12-13-1, KA12-14-1, KA12-15-1, KA12-15-2, KA12-15-3, KA12-15-4, KA12-15-5) seçilerek F6 materyali olarak aktarılması sağlanmıştır.

Tohum materyali olarak 3 hat (KA 08-03-1, KA 08-09-1, KA 08-09-2 hatlarımız) ve 7 standart çeşit (Arısoy, Blaze, Bravo, Gapsoy-16, May 5312, SA-88 ve UMUT-2002) ile ana ürün verim denemesi

yürütülmüştür. Tesadüf blokları deneme desenine gör 3 tekerrürlü olarak yürütülen denemede, parsel uzunlukları 5 metre, her parsel 70 cm sıra arası mesafesinde, 4 sıra olacak şekilde yürütülmüştür. Ekim 12 Mayıs 2017 tarihinde yapılmıştır. Ekimle birlikte dekara 15 kg DAP (6.9 saf fosfor, 2.7 kg saf azot, 18-46-0) gübresi verilmiştir. Üst gübre olarak 10 kg saf azot verilmiştir. Hasat 17 Ekim 2016 tarihinde yapılmıştır. Denemeden aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Bitki boyu bakımından genotipler arasında önemli istatistiki farklar saptanmıştır. Bitki boyu 111.7 cm (KA 08-09-1) ile 155.5 cm (UMUT-2002) arasında değişim göstermiştir. İlk bakla yüksekliği bakımından genotipler arasında önemli istatistiki farklar saptanmamıştır. İlk bakla yüksekliği 7.8 cm (Gapsoy-16) ile 13.3 cm (Blaze) arasında değişim göstermiştir.

Bitkide bakla sayısı bakımından genotipler arasında önemli istatistiki farklar saptanmamıştır. Bitkide bakla sayısı 59.8 adet (KA 08-09-2) ile 74.8 adet (May 5312) arasında değişim göstermiştir. Baklada tane sayısı bakımından genotipler arasında %1'e önemli istatistiki farklar saptanmıştır. Baklada tane sayısı 2.7 adet (KA 08-09-2, SA-88) ile 3.0 adet (UMUT-2002) arasında değişim göstermiştir.

Genotiplerin bin tane ağırlıkları arasındaki fark istatistiki olarak %1'e göre önemli bulunmuştur. Genotiplerin bin tane ağırlığı 126.2 g (KA 08-09-2) ile 168.4 g (Gapsoy-16) arasında değişmiştir. Genotiplerin tane verimleri arasındaki fark istatistiki olarak %5'e göre önemli bulunmuştur. Genotiplerin verim değerleri 281.8 kg/da (KA 08-09-2) ile 400.6 kg/da (May 5312) arasında değişmiştir.

Genotiplerin yağ oranları arasındaki fark istatistiki olarak %5'e göre önemli bulunmuştur. Genotiplerin yağ oranları % 23.2 (KA 08-03-1) ile % 24.7 (May 5312) arasında değişmiştir. Genotiplerin protein oranları arasındaki fark istatistiki olarak önemli bulunmamıştır. Genotiplerin protein oranı % 36.3 (KA 08-09-2) ile % 38.8 (Bravo) arasında değişmiştir.

2. Yapılması Düşünülen Ara Yayınlar: 2015, 2016 ve 2017 yıllarına ait deneme sonuçlarının çıktılarını yayınlamayı düşünüyorum.

3. Darboğazlar: Varsa gerçekleştirilemeyen faaliyetler, nedenleri ve öneriler eklenmelidir.

4. Projede Önerilen Değişiklikler * : Varsa proje ile ilgili önerilen değişiklik önerileri yazılmalıdır.

4.1. Materyal ve Yöntem: Varsa materyal ve yöntemde tavsiye edilen değişiklikler yazılmalıdır.

4.2. Proje Faaliyet Takvimi: Varsa proje faaliyet takviminde önerilen değişiklikler yazılmalıdır.

4.3. Personel: Varsa görev alan araştırmacılar ile ilgili değişiklik önerileri yazılmalıdır.

4.4. Bütçe: Varsa bütçe ile ilgili değişiklikler yazılmalıdır.